

"Laterne, Nacht und Sterne"

"Lámpák, éjszaka és csillagok" a címe Wolfgang Borchert /1921. Hamburg - 1947. Basel/ egyik versciklusának, s ez a három motívum jellemzi egész lírai hagyatékát.

Ma már "klasszikusnak" számít, kicsit talán ott is felejtik ezen a klasszikus magaslaton. Pedig egy drámája /Draussen vor der Tür/ és kisebb beszélései /pl. a közismert Azon a kedden/ egy hamar fel-és /sajnos hamar/ elizzó, nagyon tehetséges költőt tárnak elénk.

Egy ifjú berlini írta Borchert-ről /és saját magáról/ a halott költő özvegyének ezeket a szavakat:

"Nem vagyok szentimentális. A mi generációnk túlságosan sok keménységet kapott ahhoz, hogy az lehessen. Mi jól megtanultunk búcsút venni. Mindegy és mindentől. Sohasem sírtunk. Mint gyermekek sem. Nem is voltunk soha gyermekek. Mi vagyunk az ifjúság nélküli ifjúság. Káromkodunk, kiabálunk, vérzünk belülről. De nem sírunk. Senki nem látott sírni bennünket. Senki. Még szegény generáció vagyunk mi. Nem ismerjük a könnyeket..... De tőle búcsút venni nagyon nehéz: Én félek a búcsútól - tőle."

Az igazságot akarta vállalni. Husz évesen került a háborúba, és mindent halálra is ítéltek. Kétszeresen: egyrészt az arcvonalban, másrészt a hátszágban. Leveleiben meg merte írni az igazságot Hitlerről, az esztelen háborúról. A kivégzését várta, de "megkegyelmezték" neki. Ismét a keleti front. Bár halálos betegen, de mégis túlélte Hitlert és a háborút. Csak két évvel is. A börtönökben összeszedett betegségek maguk alá gyűrtek. Baselen halt meg, fiatalon és értelmetlenül.

Hátrahagyott írásaiból szeretnék három verset és egy elbeszélést bemutatni, hogy kicsit mi is adózhatunk evvel e tragikus sorsú költőnek.

Éj

Athalad ismét a fekete asszony,
sápadt nővére költőknek s iszákosoknak,
a kihalt, ködös, szürke utakon.

Lomhán imbolyognak az éjjeli fények:
lányokat, kik pár óráig szentek,
házak árnyai bűnösen rejtenek;

Míg elűzi őket a hűs hajnali szél.
Lámpák érzik, hogy részegek karolják,
kétségbeesve és mámorosan. -